

เขื่อนอีสาน

นางนาถ สดวโรดม

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คุณยายคะ

ในที่สุดหนอยก็ได้ติดตามคณะทัวร์ซึ่งมีคุณแม่เป็นหัวหน้าเรือใหญ่ตามที่เคยเกรินไว้แล้วจริง ๆ ค่ะ เป็นการทัวร์แดนดินถิ่นอีสาน (ตามชื่อที่คุณแม่เรียกขาน) โดยมุ่งเน้นที่อีสานใต้ ระหว่างวันที่ ๗-๑๖ ตุลาคม ๒๕๓๒ รวม ๑๐ วันด้วยกัน ซึ่งเป็นช่วงปิดภาคเรียนพอดีหนอยได้ยินคุณแม่อธิบายกับพี่นักเรียนว่าที่จัดทัวร์ครั้งนี้ขึ้นก็เพราะเห็นว่าภาคอีสานของประเทศไทย เป็น

ดินแดนที่มีหลักฐานร่องรอยของวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของมนุษยชาติอยู่เป็นอันมาก มีแหล่งโบราณคดีและโบราณสถานมากมายหลายแห่งที่แสดงถึงพัฒนาการทางสังคมที่สืบเนื่องกันมาอย่างเนิ่นนาน โดยเฉพาะในเขตอีสานตอนล่างศาสนสถานที่ถูกสร้างด้วยหินและอิฐที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ประสาทหินนั้นพบกระจายอยู่โดยทั่วไป การก่อสร้างด้วยวัสดุที่แข็งแรงและทนทาน

เหล่านี้ ทำให้มีความคงทนเหลือร่องรอยหลักฐานไว้ให้เป็นมรดกทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม ทำให้เราได้ศึกษาเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีมาจนทุกวันนี้ คุณแม่อยากให้นักเรียนได้สัมผัสสิ่งเหล่านี้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้การเรียนรู้การสอน โดยเฉพาะวิชา ส.๐๒๑ หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย มีรสมีชาติยิ่งขึ้น คงเข้าทำนองที่ว่า **“ลิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น”** นั่นแหละค่ะ เยือนอีสานครั้งนี้จึงได้เกิดขึ้น

นอกจากอีสานได้แล้ว ทวีร์คณะนี้ยังได้ไปเยือนอีสานเหนือบางจังหวัดอีกด้วย อาทิ เช่น สกลนคร นครพนม อุดรธานี และขอนแก่น เป็นต้น ซึ่งแต่ละแห่งแต่ละที่มีสิ่งที่น่าสนใจและประทับใจมากมาย หน้อยจะพยายามเก็บเล็กผสมน้อยมาถ่ายทอดให้คุณยายฟังตามที่ได้สัญญาไว้เป็นระยะ ๆ ไปนะคะ แต่เป็นการถ่ายทอดเท่าที่รู้เห็นด้วยสายตาและสติปัญญาของเด็กอย่าง “หน้อย” เท่านั้นเองค่ะ หาใช้นักวิชาการไม่

เราออกเดินทางกันในวันที่ ๗ ตุลาคม โดยขบวนรถด่วนสุโขทัย-กรุงเทพฯ ใช้เวลาอยู่ในรถไฟประมาณ ๑๓ ชั่วโมง ถึงหัวลำโพงประมาณ ๗.๓๐ น. ของวันรุ่งขึ้น เมื่อรวบรวมพลพรรคกันเรียบร้อยแล้วก็ขึ้นรถบัสคันใหญ่ที่คุณแม่ติดต่อขอเช่าไว้ และเราจะใช้รถเช่าคันนี้ตลอดหลายวันของการทัวร์ หน้อยติดใจรถเช่าคันนี้มากค่ะคุณยาย เพราะเป็นรถที่ค่อนข้างใหม่ ภายในสะอาดสะอ้าน เก้าอี้สำหรับผู้โดยสารก็สามารถปรับเอนได้ง่าย มีพัดลมติดเพดานหมุนได้รอบทิศสำหรับคนชี่ร้อน มีวิดีโอเทปไว้แก่เหงา แถมมีห้องสุขาเล็กๆ อยู่ตอนท้ายสุดของรถด้วยค่ะ หน้อยได้ยินคุณแม่บอกให้นักเรียนช่วยกันรักษาความสะอาดของรถด้วย เพราะรถคันนี้เปรียบเสมือนบ้านของพวกเราที่เดียวในช่วง ๘-๙ วันนับแต่ขึ้นไป

พวกเราแวะล้างหน้าล้างตาและรับประทานอาหารเข้ากันที่ร้านอาหารในบริเวณหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยคุณแม่อีกนั่นแหละเป็นผู้จัดการ อ้างว่าอาหารที่นี้ถูกดีอร่อยด้วย แถมมีให้เลือกหลายอย่าง และที่สำคัญต้องประหยัดกันไว้ก่อน เพราะจะต้องรอนแรมกันอีกหลายวัน ประมาณ ๙.๓๐ น. คณะ

ของเราจึงออกเดินทางมุ่งหน้าสู่เขาใหญ่ และจะพักค้างอ้างแรมกันที่นั่น ความจริงระยะทางจากกรุงเทพฯ-เขาใหญ่ไม่ได้ไกลมากนัก หากตั้งหน้าตั้งตาขับรถตะบึงกันละก็ ประมาณ ๓ ชั่วโมงก็คงจะถึง แต่ทว่าครั้งนี้ใช้เวลาเดินทางหลายชั่วโมงทีเดียว เพราะเราถือโอกาสแวะชมสถานที่สำคัญ ๆ ตามเส้นทางที่รถวิ่งผ่านหลายแห่งด้วยกัน จุดแรกที่แวะในวันนี้ก็คือสำนักสงฆ์วัดถ้ำกระบอก ซึ่งหน้อยได้ยินชื่อเสียงของที่นี่มานานแล้ว เพิ่งมีโอกาสมาเยือนถึงที่วันนี้เอง สำนักสงฆ์แห่งนี้อยู่บนเทือกเขาโปร่งปราบ ตำบลขุนโขลน อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรีค่ะ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๒๕ กิโลเมตร เป็นสถานที่รักษาคณโชติติดยาเสพติดที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักกันทั่วไปทั้งในประเทศและประเทศใกล้เคียง แม้ซีเมียน ปานจันทร์ เป็นผู้ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ ต่อมาแม่ซีเมียนเสียชีวิตลง หลวงพ่อจรรย์ ปานจันทร์ ผู้เป็นหลานได้ปฏิบัติภาระกิจสืบต่อมา จนได้รับรางวัล **“รามอนแมกไซไซ”** เมื่อ ๑๐ กันยายน ๒๕๑๘ ด้วยเหตุนี้เองจึงมักมีผู้เรียกขานท่านว่า **“หลวงพ่อแมกไซไซ”** ทั้งหมดนี้ หน้อยได้ยินคุณแม่ซึ่งทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์จําเป็นตลอดการทัวร์ครั้งนี้ เล่าสรุปให้นักเรียนฟัง หน้อยก็เลยเก็บมาเล่าคุณยายต่อค่ะ

คณะเราแวะนมัสการวัดพระพุทธบาทในเวลาต่อมา ที่นี้มีรอยพระพุทธบาทซึ่งประดิษฐานอยู่ในมณฑปบนไหล่เขาสุวรรณบรรพต หรือเขาล้างพันธคีรี ตามประวัติบอกว่ารอยพระพุทธบาทนี้ ค้นพบในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม ลักษณะรอยพระบาทเป็นคล้ายเท้าคนลึกลงไปในหินกว้าง ๒๑ นิ้ว ยาว ๕ ฟุต ลึก ๑๑ นิ้ว ว่ากันว่าที่ได้พบรอยพระพุทธบาทแห่งนี้ก็สืบเนื่องมาจาก ในระหว่างปี พ.ศ.๒๑๖๗-๒๑๗๑ คณะสงฆ์ไทยได้เดินทางไปนมัสการพระพุทธบาท ณ เขาสุมนกูฏ ในประเทศลังกาโน่นแหละค่ะ พระสงฆ์ของที่นั่นพากันถามว่าเหตุใดคณะสงฆ์ไทยจึงต้องเดินทางมาถึงลังกา ในเมื่อประเทศไทยก็มีรอยพระพุทธบาทเช่นเดียวกัน คณะสงฆ์จึงนำความกลับมากราบทูลพระเจ้าทรงธรรม พระองค์จึงโปรดฯให้มีการสืบหาขึ้น และในที่สุดก็พบในบริเวณดังกล่าวแล้ว พระองค์จึงโปรดฯ

ให้สร้างมณฑปชั่วคราวครอบรอยพระบาทไว้ และในรัชสมัยต่อ ๆ มาได้สร้างต่อเติมอีกหลายครั้งจนเป็นอย่างที่เห็นทุกวันนี้ หน้อยได้ยินเสียงมัจจุเทศก็จำเป็นแว่ว ๆ มาให้ได้ยินอีกว่า ที่นั้นนอกจากมีรอยพระบาทแล้ว ยังมีประเพณีดักบาตรดอกไม้อีกด้วย ซึ่งจะทำกันเป็นประจำทุกปีในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ หรือวันเข้าพรรษานั้นเอง การดักบาตรดอกไม้จะมีขึ้นในตอนสาย หลังจากที่น่าอาหารเข้าไปถวายพระภิกษุสงฆ์แล้ว ดอกไม้ที่ใช้ประชาชนก็จะเลือกเอาเฉพาะที่ออกดอกในเดือน ๘ ช้างขึ้นเท่านั้น นำเสียดยที่วันนี้ไม่ตรงกับวันดังกล่าว หน้อยเลยอดได้ชมประเพณีที่ว่าไป

เราออกเดินทางต่อ ประมาณ ๑๗.๐๐ น. ทิวทัศน์นี้ถึงด้านตรวจของอุทยานเขาใหญ่ หยุดรถเพื่อเสียค่าธรรมเนียมตามระเบียบ แล้วจึงเดินทางต่อไปเส้นทางช่วงนี้ค่อย ๆ คดเคี้ยวสู่ขุนเขาสูงชันและสลับซับซ้อน พวกเราตื่นตาตื่นใจกับทิวทัศน์สองข้างทางมาก เราผ่านไปงข้าง ดงงูเห่า ดงกระทิง และดงเสือผ่านเป็นด่านสุดท้าย แล้ววัดของเราจอดลง ณ บริเวณที่ทำการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของอุทยานฯ ไม่นานนักเราก็ขึ้นของเข้าที่พักซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากกรมป่าไม้ เราทยอยกันจัดการกับข้าวของและภารกิจส่วนตัว เสร็จสรรพแล้วเรากลับมาคุยกันต่ออีกเล็กน้อยจึงเข้านอน อากาศค่อนข้างหนาวนิดหน่อยแต่ไม่เป็นปัญหาสำหรับพวกเราคะคุณยาย เพราะต่างก็ได้เตรียมเครื่องกันหนาวกันมาแล้ว มีทั้งเสื้อ ทั้งหมวก ผ้าห่ม แดมหลาย ๆ คนยังได้พกพาดุงเท้ามาด้วย สบายไปเลยคะ

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่ใหญ่สมชื่อจริง ๆ คะคุณยาย มีอาณาบริเวณครอบคลุมถึง 4 จังหวัดนะคะ คือจังหวัดนครราชสีมา นครนายก สระบุรี และปราจีนบุรี รวมพื้นที่แล้วมีมากถึง ๒,๑๖๘ ตารางกิโลเมตร เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เพราะในเขตของอุทยานฯ มีน้ำตกที่สวยงามหลายแห่ง เช่น น้ำตกเหวสุวัต น้ำตกผากล้วยไม้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีสัตว์ป่าชุกชุมอีกด้วย สัตว์บางชนิดไม่สามารถหาดูได้จากแห่งอื่นอีกแล้วในประเทศไทย

- พระพุทธรูปสระบุรี

และด้วยเหตุนี้ของอุทยานฯ จึงมีบริการสองล้อในตัวเวลากลางคืนสำหรับผู้สนใจอีกด้วยคะ แต่พวกเราค่อนข้างเหนื่อยกับการเดินทางในวันนี้ จึงไม่มีสมาชิกคนใดสนใจ ที่น่าแปลกอีกอย่างหนึ่งของที่นี่ก็คือจะเป็นอุทยานแห่งเดียวในโลกที่มีนกเงือกมารวมกันเป็นจำนวนมากในราวเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายนของทุก ๆ ปี

คุณยายคะ

วันนี้เราตื่นกันแต่เช้าตรู่ และจัดการกับธุรกิจส่วนตัวเสร็จก่อนเวลานัดหมายนานโซทีเดียว ด้วยเหตุนี้เองทำให้พวกเราใช้เวลาเดินเล่นสูดอากาศบริสุทธิ์ยามเช้ากัน หลายคนเดินลัดเลาะไปยังลำธารใกล้ ๆ ที่พัก บางกลุ่มเดินขึ้นเนินไปยังจุดชมวิว ซึ่งมีอยู่หลายแห่งด้วยกันภายในอุทยานฯ แห่งนี้ หน้อยเดินขึ้นไปยังที่สำหรับชมวิวที่ค่อนข้างสูงมากจุดหนึ่ง ยึดตัวสูดอากาศบริสุทธิ์เข้าเต็มปอดแล้วถือโอกาสยื่นชมภูมิประเทศในบริเวณนั้น ภาพที่เห็นคือเนินเขาเรียงแถวสลับซับซ้อนลดหลั่นกันไปสุดสายตา เนินเขาเหล่านั้นถูกปกคลุมด้วยพันธุ์ไม้หลากหลาย มีทั้งไม้ใหญ่ ไม้เล็ก ไม้เลื้อย เขียวชจีไปทั่ว บางแห่งมีดอกไม้ป่าสีสดสวยบานแซม บางดอกหน้าค้างยังเกาะอยู่จึงส่งประกายระยิบระยับเมื่อต้องแสงแดดยามเช้า มองแล้วสวยงามเพลินตาเพลินใจจริง ๆ

คะคุณยาย และด้วยทัศนียภาพดังที่เห็น ทำให้หน้อยอดที่จะนึกถึงฉันท์บทหนึ่งซึ่งมักคุเทศก์จำเป็น(อีกนั่นแหละ) เคยท่องให้ได้ยืนานมาแล้วไม่ได้ ฉันท์บทนั้นมีว่า

ภาคพื้นพนาวิญ	จรรยาสนสรายุรมย์
เนิ่นราวาสลับสม	พิศเพลินเจริญใจ
โชดเชินศิขรเขา	ณ ลำนานาพนาลัย
สูงลิ่วละลานน้ำ-	ยณ พันประมาณหมาย

(สามัคคีเภทคำฉันท์)

และแล้วหน้อยก็ต้องละทิ้งความงามดังกล่าวไว้เบื้องหลังด้วยความเสียดายยิ่งเมื่อถึงเวลานัดขึ้นรถ หน้อยเลยหมายมั่นปั้นมือไว้ในใจว่ามีโอกาสอีกเมื่อไหร่จะมาใหม่ จะพักสัก ๒-๓ วัน เพื่อจะได้กินลมชมวิวให้หน้าใจไปเลย

ประมาณ ๗.๓๐ น. คณะของเราก็มุ่งหน้าสู่บุรีรัมย์ โดยไม่ลืมที่จะแวะผันเงินกันที่ด่านเกวียน ซึ่งอยู่ในเส้นทางที่รถผ่าน ในสมัยโบราณด่านเกวียนเป็นที่แวะพักของกองเกวียนที่เดินทางค้าขายไปมาระหว่างโคราชกับเขมร สำหรับปัจจุบันด่านเกวียนแม้เป็นตำบลเล็ก ๆ แต่เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงของเมืองย่าโม ที่นี้จะผลิตหลายอย่างที่เป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับ ไปจนถึงของที่ระลึก หน้อยเลือกได้พวกญวญรูปนางระบำสำหรับฝากคุณยายคะ ส่วนคุณแม่ได้แจกันใบย้อม เฟ้นที่สีสันสดใสลวดลายหลายแบบ นัยว่าเอาไว้เป็นของขวัญสำหรับคุณหน้า ๆ ที่โรงเรียน ที่ไม่ได้ร่วมขบวนมาในคราวนี้

คุณยายคะที่นี้นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาแล้ว ยังจัดเป็นพิพิธภัณฑ์เกวียนอีกด้วย โดยรวบรวมเกวียนไว้ประมาณ ๓๐ กว่าเล่มจากทั่วประเทศ เท่าที่เห็นมีเกวียนหลายแบบ เกวียนเล่มที่สวยงามที่สุดในเอเชียก็อยู่ที่นี้ ล้อเกวียนที่ใหญ่ที่สุดในโลกก็อยู่ที่นี้ด้วยคะ

๑๕.๓๐ น. โดยประมาณ คณะของเราถึงอุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง มักคุเทศก์จำเป็นลงไปติดต่อที่สำนักงานของอุทยานฯ ไม่นานก็กลับออกมาพร้อมด้วยมักคุเทศก์(ตัวจริง) ที่จะนำพวกเราชมปราสาท เริ่มโดยนำพวกเราเดินไปตามถนนซึ่งปูลาดด้วยศิลาแลง

สองฟากถนนขนานด้วยเสานางเรียงเป็นระยะ ๆ มักคุเทศก์เล่าว่าที่เรียกเสาดังกล่าวว่าเป็นเสานางเรียงนั้นเป็นเพราะในสมัยก่อนเมื่อพระมหากษัตริย์เสด็จมาประกอบพิธีกรรม ณ ปราสาทแห่งนี้จะมีสาวพรหมจรรย์ยืนโปรยดอกไม้เป็นระยะ ๆ นั่นเอง ปัจจุบันเป็นเสาปูนแทน สูดถนนก็ถึงสะพานนาคราช ซึ่งเป็นสะพานเชื่อมระหว่างถนนกับบันไดขึ้นสู่ตัวปราสาทที่ตั้งอยู่บนยอดเขา บันไดจะมี ๕ ชั้น แต่ละชั้นจะมีลานพัก สูดบันไดก็ถึงซุ้มประตูเข้าสู่ตัวปราสาทด้านตะวันออกซึ่งเรียกว่า โคปุระ เมื่อผ่านเข้าไปจนถึงปราสาทองค์ประธาน ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ส่วนคือ ส่วนฐาน เรือนธาตุ และส่วนยอด ส่วนฐานนั้นจะประกอบด้วยฐานเชิงและฐานปัทม์ เรือนธาตุเป็นส่วนที่ภายในมีห้องสำหรับประดิษฐานรูปเคารพ ประธานคือคิวลิ่งคั่นเองคะ เสียหายที่ปัจจุบันคิวลิ่งคี่สูญหายไปแล้ว เหลือแต่ร่องรอยไว้ให้ดูเท่านั้น ส่วนยอดทำเป็นชั้น ๆ เรียกชั้นเชิงบาตร ทำลดหลั่นกันขึ้นไป ๕ ชั้นด้วยกัน

จากหลักฐานที่พบในขณะนี้พอจะสันนิษฐานได้ว่า ปราสาทพนมรุ้งแห่งนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวะนิกาย ตั้งแต่กลางพุทธศตวรรษที่ ๑๕ ต่อมาในพุทธศตวรรษที่ ๑๘ เทวสถานแห่งนี้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นพุทธสถาน คุณยายคะ หน้อยชื่นชมและหลงใหลปราสาทแห่งนี้มาก นับเป็นบุญตาที่ได้มาเห็น ตัวปราสาทจะเป็นศิลปะขอม เหนือซุ้มประตูทุกด้านจะมีทับหลัง ซึ่งแกะสลักลวดลายไม่ซ้ำกัน เช่นทับหลังบางชิ้นแกะสลักเป็นเรื่องราวในพุทธศาสนา บางชิ้นเกี่ยวกับเทพในศาสนาฮินดู เป็นต้น แต่ไม่ว่าชิ้นไหน ลวดลายจะเกี่ยวข้องกับอะไรก็ตามดูแล้วสวยงามเหมาะเจาะไปหมด ไม่มีที่ติเลย น่าเสียดายผู้สร้างสรรค์ผลงานเหล่านี้จริง ๆ เลยคะ หน้อยอยากให้คุณยายมาเห็นด้วยตนเองจึงเลย

คุณยายคะ

พวกเราตื่นเช้ากันอีกตามเคย และพร้อมที่จะเดินทางตามเวลาที่นัดหมายไว้ทันทีเมื่อวานนี้หลังจากได้ชื่นชมปราสาทพนมรุ้งสมปรารถนาแล้ว พวกเรายัง

ได้แวะชมปราสาทเมืองต่ำอีกด้วย ปราสาทแห่งนี้ตั้งอยู่ในเขตอำเภอประโคนชัย ไม่ไกลจากปราสาทพนมรุ้งมากนัก และที่นี่ก็เป็นศาสนสถานในศาสนาฮินดูอีกเช่นกัน แต่หลักฐานยังไม่อาจชี้ชัดได้ในขณะนี้ว่าเป็นลัทธิใด ก่อนที่จะพิกค้ำคินกันที่วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

สำหรับวันนี้เรามีโปรแกรมจะแวะชมปราสาทศรีขรภูมิ และปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่ ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดสุรินทร์ และศรีสะเกษตามลำดับ เมื่อได้ชมแล้ว หน้อยสังเกตเห็นว่าปราสาทส่วนใหญ่ทางภาคอีสานไม่ว่าจะเป็นปราสาทพนมรุ้ง ปราสาทศรีขรภูมิ ปราสาทวัดสระกำแพงใหญ่ หรือแม้แต่ปราสาทหินพิมาย ซึ่งหน้อยได้ชมในวันต่อมา มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือเป็นศิลปขอม สร้างด้วยศิลาแลงและศิลาทราย และสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นศาสนสถานเนื่องในศาสนาฮินดู ลัทธิไศวนิกาย ทั้งต่อมาถูกดัดแปลงเป็นศาสนสถานในศาสนาพุทธลัทธิมหายานแทบทั้งสิ้น ยกเว้นปราสาทหินพิมาย ซึ่งสร้างในรัชสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 5 และใช้เป็นศาสนสถานเนื่องในพุทธศาสนา

เราแวะรับประทานอาหารเที่ยงกันที่ศรีสะเกษเสร็จแล้วถือโอกาสแวะชมสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ ซึ่งนับเป็นสวนสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ แห่งแรกในประเทศไทย ที่ทำการเปิดอย่างเป็นทางการ บริเวณสวนร่มรื่นด้วยต้นลำตวนนับพัน ๆ ต้น เสียดยช่วงนี้ดอกยังไม่บาน มีละน้ันคงอบอวลไปด้วยกลิ่นหอมแบบไทย ๆ สดชื่นกว่านี้หลายเท่าทีเดียว บางจุดในสวนนี้ปลูกดอกไม้ไว้เป็นหย่อม ๆ มีหลายชนิด เช่น ดาวเรือง พุทธรักษา และเฟื่องฟ้า เป็นต้น กำลังแข่งกันผลิดอกออกชอบานสะพรั่งอวดสีล้นสะตุตตา จนทำให้หลายคนในคณะของเราวมทั้งหน้อยด้วยถ่ายรูปกันยกใหญ่เลยทีเดียว พุดถึงเรื่องถ่ายรูปอันที่จริงเราเริ่มถ่ายกันตั้งแต่วันแรกทีออกเดินทางโดยรถยนต์แล้วละคะ และคงจะถ่ายกันต่อไปจนถึงวันกลับเป็นแน่ เมื่อแอคชั่นกันจนเป็นที่พอใจแล้วจึงเดินทางกันต่อ

เราถึงวัดปานานาชาติ เมื่อประมาณ ๑๓.๓๐ น. หมดโอกาสที่จะได้สนทนาธรรมกับพระสงฆ์ เพราะเป็นระเบียบของที่นี่ว่าหลังเวลา ๑๓.๐๐ น. แล้ว ห้ามผู้มาเยี่ยมเยียนสถานที่แห่งนี้พุดคุยกับพระสงฆ์ ทั้งนี้เพื่อ

เปิดโอกาสให้พระสงฆ์ได้ปฏิบัติธรรมได้เต็มที่นั่นเอง วัดนี้จะอยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มีชื่อเสียงทางด้านวิปัสสนาธุร ที่มีพระภิกษุที่เป็นชาวต่างประเทศจำพรรษาอยู่หลายรูปทีเดียว เราเดินชมบริเวณวัดอย่างสำรวมเพื่อมิให้เป็นการรบกวนการทำสมาธิของพระสงฆ์ จนเวลาประมาณ ๑๔.๓๐ น. จึงกลับมาขึ้นรถเพื่อเดินทางต่อ

ป้ายสีโม่งกว่า ๆ เราแวะวัดหนองป่าพง ที่นี่หน้อยมีโอกาสได้กราบนมัสการท่านเจ้าคุณพระโพธิญาณเถร (หลวงพ่อกา สุกโท) ท่านเป็นพระอริยสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่รูปหนึ่งในยุคปัจจุบัน ซึ่งน้อยคนนักที่จะได้เข้ากราบนมัสการท่านใกล้ ๆ อย่างที่หน้อยมีโอกาสในวันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงนี้ท่านกำลังอาพาธอยู่ด้วย หน้อยจึงถือเป็นสิริมงคลแก่ตัวเองเป็นอย่างยิ่ง หลวงพ่อกามีคำสอนมากมายที่มนุษย์เราควรตระหนักและปฏิบัติตามเพื่อความสุขในชีวิต คำสอนของท่านจะเห็นได้จากป้ายที่ติดไว้ตามต้นไม้ภายในบริเวณวัด หน้อยขอหยิบยกคำสอนที่หน้อยชอบและพอจำได้มาให้คุณยายฟังสัก ๒-๓ คำสอนดังนี้คะ

อย่าดูถูกคน เพราะคน ไม่ใช่หมา
อย่ากลัวคน เพราะคน ไม่ใช่พยัคฆา
หากแต่ว่า ต้องรู้จัก เกรงใจคน

หรือ

ยาดีมีท่วมทับ เมืองไทย
บ่ออาจจกแก็ไซ บ่วยได้
ธรรมะแห่งจอมไตร แก็แก่ง ชงัดนา
ใครตี้มกินแล้วไซรั ดับร้อน เย็นสบาย

แถมท้ายอีกบทคะ

จะชอนใน กลีบเมฆ กลางเวหา
ชอนกายา กลางสมุทร สุดวิสัย
จะชอนตัว กลางเขา ล่าเนาไพร
ณ ที่ใด พันตาย นั้นไม่มี

คำคินนี้พวกเราเข้าพิกกันที่วิทยาลัยครูอุบลราชธานีคะ

คุณยายคะ

วันนี้วันที่ ๑๑ ตุลาคม เราตื่นเช้ากันอีกเช่นเคย และออกเดินทางกันตั้งแต่ ๖.๓๐ น. ก่อนออกจากเขตตัว

พระธาตุพนม

เมืองดอกบัว เราได้แวะวัดหนองบัวเพื่อนมัสการองค์เจดีย์ ที่จำลองแบบมาจากพระเจดีย์พุทธคยา ซึ่งเป็นสถานที่ตรัสรู้ของพระพุทธองค์ เป็นวัดเดียวในประเทศไทยที่มีเจดีย์แบบนี้ องค์เจดีย์เป็นสีขาวใหญ่โตมาก ที่ฐานล่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ส่วนที่สูงขึ้นไปจะค่อยๆ สอดเข้า แล้วต่อยอดด้วยสถาปัตยกรรมอีกชั้นหนึ่ง แต่ละด้านขององค์เจดีย์มีลวดลายหล่อด้วยปูนทาสีทองประดับ มีพระพุทธรูปหลายองค์ประดิษฐานอยู่ภายในองค์เจดีย์ซึ่งพุทธศาสนิกชนสามารถเข้าไปกราบนมัสการได้ด้วย

พวกเราแวะพุทธอุทยานในเวลาต่อมา เพื่อกราบนมัสการพระมงคลมิ่งเมือง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปหล่อองค์ใหญ่มาก คงใหญ่พอๆ กับพระพุทธรูปกษัตริย์มงคลที่หนองคายไปกราบนมัสการพร้อมกับคุณยายเมื่อปีที่แล้ว นั่นแหละค่ะ จะต่างกันก็ตรงที่พระพุทธรูปกษัตริย์ เป็นพระพุทธรูปศิลปะสมัยเชียงแสน แต่พระมงคลมิ่งเมืองเป็นศิลปะสมัยสุโขทัยปางมารวิชัย หรือที่คุ้นแม่ (มัจจุ-เทศก์จำเป็น) บอกว่าชาวบ้านชอบเรียกว่าปาง “สะดุ้งมาร” องค์พระบูชด้วยโมเสสสีทองสุกปลั่งเหลืองอร่ามไปทั้งองค์ ประดิษฐานเด่นเป็นศรีสง่าอยู่ท่ามกลางป่าโปร่ง หนองกุ่มกราบองค์พระด้วยความเลื่อมใสศรัทธา และเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองก่อนจะกลับขึ้นรถ

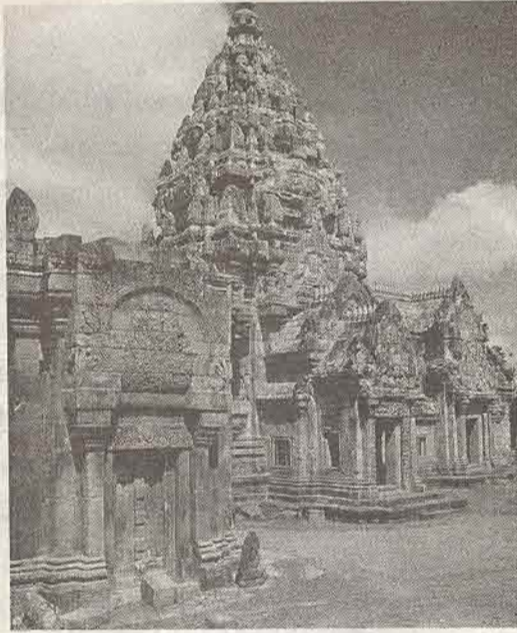
ออกจากพุทธอุทยานเราตรงไปเรณูนคร เพื่อชม

และซื้อสินค้าพื้นเมืองกันตามอัยยาคัย ที่นี้มีทั้งผ้าซิด ผ้าฝ้าย ห้าไหมให้เลือกซื้อ ว่ากันว่าส่วนใหญ่เป็นผ้าที่ทอในละแวกนั้นนั่นเอง หนองสะกดตาผ้าไหมลักษณะเป็นผ้าจีน มีเชิงแปลกตา สอบถามจากมัคคุเทศก์จำเป็น จึงได้ทราบว่าเป็นผ้าทอเลียนแบบผิงลาว หรือบางชิ้นอาจมาจากผิงโน้น ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา เพราะอยู่ใกล้กัน จึงมีการแลกเปลี่ยนกันทั้งศิลปะและวัฒนธรรม หนองเห็นคุณแม่ซื้อผ้าจีนทอด้วยฝ้ายหลายผืน นัยว่าไว้ถุงดักบาตรในงานที่เป็นพิธีการหน่อยๆ เช่น ดักบาตรเนื่องในวันปีใหม่ หรือวันสถาปนามหาวิทยาลัย เป็นต้น

เรณูนครเป็นที่อยู่ของชาวภูไท ซึ่งอพยพมาจากดินแดนทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง ชาวภูไทนับถือพุทธ มีประเพณีต่างๆ เหมือนชาวไทยทางภาคอีสานทั่วไป เช่น สงกรานต์ และทำบุญบั้งไฟ เป็นต้น ที่สำคัญสาวภูไทส่วนใหญ่สวยค่ะ ทั้งสวยทั้งงามด้วยกิจกรรมรยยาท หนองเห็นแล้วสมคำร่ำลือจริง ๆ ค่ะ และด้วยเหตุนี้จึงถือกันเป็นธรรมเนียมว่าใครไปนครพนมต้องไป “ไหว้พระธาตุพนม ชมสาวเรณู” หนองได้ชมสาวเรณูแล้วค่ะในตอนนี อีกไม่กี่นาทีข้างหน้าก็จะได้ไหว้พระธาตุพนม ครบสูตรพอดี

ออกจากเรณู เราตรงไปวัดพระธาตุพนมฯเลย ไม่นานรถของเราก็จอดลงบริเวณลานจอดรถหน้าวัด พวกเราเดินเข้าไปในวัดเพื่อนมัสการพระธาตุพนม ซึ่งเป็นพระธาตุเจดีย์ที่สำคัญยิ่งองค์หนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หนองรับดอกไม้ธูปเทียนจากเจ้าหน้าที่ของวัดพร้อมกับได้ทำบุญตามกำลังศรัทธา แล้วเข้าไปกราบนมัสการองค์เจดีย์และได้นั่งสำรวจพิจารณารูปแบบซึ่งมีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมก่อด้วยอิฐทาสีขาวตกแต่งลวดลายสีทอง องค์ที่เห็นกันปัจจุบัน เป็นองค์ที่บูรณะขึ้นใหม่ หลังจากที่ตั้งเดิมถูกอายุพัดพังลงเมื่อปี ๒๕๑๘ ภายในองค์เจดีย์บรรจุพระอัฐิธาตุ (กระดูกหน้าอก) สูงถึง ๕๗ เมตร ยอดเจดีย์หุ้มทองคำประดับพลอย ตั้งเด่นเป็นสง่าริมฝั่งโขง เป็นที่เคารพศรัทธา เลื่อมใสของชาวพุทธทั้งฝั่งไทยและฝั่งลาว

วันนี้เราถือโอกาสกินกลางวันกันที่ร้านริมฝั่งโขงค่ะ หลายคนเมื่อกินเสร็จก็เดินลงไปทำน้ำเพื่อสัมผัส

- ปราสาทพนมรุ้ง

ลำน้ำโขง รวมทั้งหนองด้วยคะ วันนี้น้ำไหลเอื่อยๆ แต่สีค่อนข้างขุ่นเหมือนสีน้ำโคลน ไม่น่าเหมือนน้ำในแม่น้ำที่อยู่ใกล้บ้านคุณยาย อาจเป็นเพราะไหลมาเป็นระยะทางยาวไกล ผ่านหลายแห่งหลายที่ก็เป็นได้ เราอำลาริมฝั่งโขงเมื่อเวลา ๑๓.๓๐ น. มุ่งหน้าสู่ภูพานราชนิเวศน์ หนองรู้สึกตื่นเต้นตั้งแต่เห็นกำหนดการที่มีัคคุเทศก์จำเป็นทำขึ้นเพื่อแจกให้พี่นักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบทั่ว ทวีรคราวนี้จะแวะเวียนที่ไหนบ้าง ภูพานราชนิเวศน์ก็อยู่ในกำหนดการด้วย หนองอยากเห็นพระตำหนักภูพานฯ อันที่จริงหนองอยากเห็นทุกพระตำหนักแหละคะ ไม่ว่าจะเป็ภูพานฯ ภูพิงค์ฯ หรือแม้พระตำหนักทักษิณฯ ซึ่งอยู่ใกล้บ้านก็ตาม เพราะรูปแบบสถาปัตยกรรมของแต่ละแห่งแต่ละที่แตกต่างกันไป แม้จะตั้งอยู่ในทำเลที่เหมือนๆ กัน

คณะของเราถึงพระตำหนักภูพานฯ ในตอนบ่ายจัด เราได้รับความสะดวกในการเข้าชมมาก เพราะได้ติดต่อในนามของทางโรงเรียนมาล่วงหน้าแล้ว มีเจ้าหน้าที่นำชมและคอยตอบข้อซักถามตลอดเวลา หนองตั้งใจแปลงผักสวนครัวของสมเด็จพระเทพฯ และดอกไม้หน้าบริเวณพระตำหนัก มีหลายชนิดกำลังออกดอกบานสะพรั่ง ทั้งกุหลาบ ทั้งชบาฯลฯ แต่ที่หนองตั้งใจที่สุดได้แก่ชบาฮาวาย มีหลายสีดอกโตมากจริง ๆ คะ คุณยาย โจดนหนองคาดไม่ถึงว่าชบาฯ ที่เคยรู้จักชื่อ

มานานแล้วนั้น จะมีดอกโตได้ขนาดนี้ คณะของเราแวะเวียนชมดอกไม้ ชมอาคารพระตำหนัก จนได้เวลาพอสมควรจึงกลับเข้าสู่ตัวเมือง โดยไม่ลืมถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกก่อนจาก

เราแวะนมัสการพระธาตุเชิงชุม อันเป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของชาวสกลฯ มาช้านาน ลักษณะขององค์เจดีย์มีฐานหลายชั้น ยอดเป็นทรงบัวเหลี่ยมคล้ายกับพระธาตุพนม หรือคล้าย ๆ กับพระธาตุทั่ว ๆ ไปของทางภาคนี้ เสียงมัคคุเทศก์แว่วมาว่า เจดีย์แบบนี้ได้รับอิทธิพลจากลาวเหมือน ๆ กับที่เจดีย์ในภาคเหนือที่ได้รับอิทธิพลจากพม่า หลังจากนมัสการองค์เจดีย์แล้ว หนองเข้าไปในโบสถ์เพื่อกราบนมัสการหลวงพ่อดังค์แสน ซึ่งเป็นพระประธานด้วย เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยเช่นกัน นอกจากนั้นหนองมีโอกาสดำฟูตคุยกับหลวงปู่อีกด้วย และเมื่อทราบข่าวพวกเราไปจากธานีท่านก็บอกว่ามากันไกลเหลือเกิน ท่านจึงให้ศิลาให้พรพร้อมทั้งประพรมน้ำมนต์ให้ ทั้งขอให้พวกเราเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ หนองกราบลาท่านอีกครั้งก่อนกลับออกมาขึ้นรถ และก่อนเข้าที่พักในเย็นวันนี้ คณะของเราแวะไปชมความงามของหนองหานและสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ฯ อีกด้วย ในสวนจะมีสระน้ำศักดิ์สิทธิ์ชื่อสระพังทอง น้ำในสระใสสะอาดจนสามารถมองเห็นสาหร่ายใต้น้ำได้ชัดเจน เชื่อกันว่าถ้าใครดื่มน้ำในสระพังทองนี้แล้ว จะได้กลับมาเยือนเมืองสกลนครอีก ความเชื่อลักษณะนี้หนองเคยได้ยินได้ฟังมาบ้างแล้วแต่เป็นเรื่องราวของน้ำพุเทรวีที่กรุงโรม ว่ากันว่าถ้าใครไปเที่ยวกรุงโรมแล้วอยากกลับไปอีก ก็ให้โยนเหรียญลงไปในน้ำพุที่ว่า สำหรับหนองตั้งใจและอยากกลับมาเที่ยวสกลฯ อีก แต่หนองก็ไม่ได้ดื่มน้ำในสระฯ หรอกคะ คินนี้เราพักกันที่วิทยาลัยครูสกลนคร

คุณยายคะ

พวกเราตื่นเช้ากันอีกเช่นเคย เมื่อเสร็จกิจธุระส่วนตัวกันแล้ว จึงออกเดินทาง วันนี้ท้องฟ้าสดใส อากาศเย็นนิด ๆ อาจเป็นเพราะย่างเข้าสู่หน้าหนาว จุดแรกที่แวะกันในวันนี้คือ วัดป่าสุทธาวาส เพื่อกราบนมัสการรูปหล่อหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ซึ่งประดิษฐานอยู่

ภายในพิพิธภัณฑ์ ใกล้ๆ รูปหล่อของหลวงปู่ มี
อังคารธาตุของท่านซึ่งมีสภาพเป็นผลึกสีขาวใสคล้าย
แก้ว วางไว้ให้ชมด้วยซึ่งเป็นที่น่าอัศจรรย์แก่ผู้พบเห็น
ยิ่งนัก นอกจากนี้ภายในพิพิธภัณฑ์ ยังมีเครื่องอัฐฐ-
บริหารของหลวงปู่ ตั้งแสดงไว้ให้ชมอีกด้วย หลวงปู่มี
อุปสมบทตั้งแต่อายุ ๒๒ ปี และยึดมั่นปฏิบัติทาธุคงค-

กรรมฐานเป็นวัตร ทำให้ท่านมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย
เราแวะกันอีกครั้ง ณ วัดป่าอุดมสมพร ซึ่งตั้งอยู่
ในเขตอำเภอพรรณานิคม ห่างจากตัวเมืองสกลข
ประมาณ ๓๗ กิโลเมตร ที่วัดนี้เป็นที่ตั้งอาคารพิพิธภัณฑ์
ซึ่งภายในจะมีรูปหล่อของพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร
ประดิษฐานอยู่ นอกจากรูปหล่อแล้วยังมีเครื่องอัฐฐ-
บริหารตั้งแสดงไว้ให้ชมคล้ายๆ กับที่วัดป่าสุทธาวาส
น้อยสังเกตจากเครื่องอัฐฐบริหารของพระอริยสงฆ์ชั้น
ผู้ใหญ่แล้ว รู้สึกเลื่อมใสศรัทธามากยิ่งขึ้นจริงๆ ค่ะ
คุณยาย เพราะท่านเหล่านั้นมีความเป็นอยู่สมถะมาก
ทุกอย่างที่ใช้ล้วนทำขึ้นเองเป็นส่วนใหญ่ ที่น้อยติดใจ
อีกอย่างหนึ่งที่วัดนี้คือ รูปแบบสถาปัตยกรรมอาคาร
พิพิธภัณฑ์ เพราะดูแปลกตาไปจากที่น้อยเคยเห็น คง
เป็นศิลปะแบบอีสานประยุกต์ ตัวพิพิธภัณฑ์ทำฐานสูง
ถัดจากฐานขึ้นไปทำเป็นกลีบบัวคว่ำ วางเรียงลับหว่าง
ซ้อนกันขึ้นไป ๓ ชั้น สวนยอดทำเป็นบัวเหลี่ยม
พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ตั้งอยู่กลางแจ้งแวดล้อมไปด้วยป่าโปร่ง
นำชมมากทีเดียว น้อยมาทัวร์ครั้งนี้มีโอกาสได้กราบ
นมัสการพระอริยสงฆ์ชั้นผู้ใหญ่หลายรูป ทั้งที่ยังมี
ชีวิตอยู่และที่มรณภาพไปแล้ว รู้สึกเป็นมงคลแก่ตนเอง
เหลือเกิน และสังเกตว่าประชาชนทางนี้เลื่อมใสศรัทธา
ในพุทธศาสนายิ่งนัก จะเห็นได้จากตลอดเส้นทางที่
น้อยนั่งรถผ่านมามากเห็นชาวบ้านหิ้วปืนโต ถือดอกไม้
ธูปเทียนไปวัดกัน นอกจากนี้เท่าที่ทราบอาคารพิพิธ-
ภัณฑ์ที่น้อยเล่าให้คุณยายฟังไม่ว่าจะเป็นที่วัดป่า
สุทธาวาส วัดป่าอุดมสมพรหรือแม้ที่กำลังสร้างอยู่ที่
วัดหนองป่าพง สร้างด้วยเงินที่ชาวบ้านมีจิตศรัทธา
บริจาคมาทั้งสิ้น ไม่ได้ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินเลย

ออกจากวัดป่าอุดมแล้ว น้อยหลับๆ ตื่นๆ ไป
ตลอดทาง มาตื่นจริงๆ อีกครั้งเมื่อหัวหน้าทัวร์จำเป็น
บอกว่มาถึงพังโคนแล้ว แถมบอกว่าที่นี่ได้ยังมีชื่อเสียง

มาก ถ้าสนใจก็รีบจัดการเสีย น้อยเลยฉลองศรัทธา
จำนวน ๓ ไม้ด้วยกัน รสชาติอร่อยสมคำร่ำลือจริงๆ
ค่ะ จากพังโคนไม่นาน เราก็ได้แวะกันอีกครั้งหนึ่งที่
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง ซึ่งตั้งอยู่ในเขต
อำเภอหนองหาน จังหวัดอุดรธานี น้อยตื่นตื่นอีกแล้ว
ค่ะคุณยาย เพราะน้อยเรียนวิชาสังคมศึกษาและรู้จัก
บ้านเชียงเพียงชื่อมานานแล้ว มาบัดนี้ ได้สัมผัส
บ้านเชียงจริงๆ จะไม่ให้หน่อยตื่นตื่นได้อย่างไร จริง
ไหมคะคุณยาย ที่นี้ได้รับการต้อนรับด้วยอัยยาศัยไมตรี
อันดีจากท่านหัวหน้าพิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นสุภาพสตรี
สาวสวย ในวันนี้เธอแต่งกายด้วยแบบเสื้อธรรมดา แต่
ที่ไม่ธรรมดาคือเธอนำเอาผ้าฝ้าย ทอด้วยลายพื้นเมือง
ของภาคนี้มาตัดเย็บ ทำให้ดูสวยงามเหมาะกับสภาพ
แวดล้อมยิ่งนัก เธอฉายสไลด์พร้อมบรรยายสรุปให้เรา
เราฟังด้วยตัวเองเกี่ยวกับพิพิธภัณฑ์บ้านเชียงว่า
กรมศิลปากรได้สำรวจและขุดค้นทางโบราณคดีใน
บริเวณนี้มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๑๐ เป็นต้นมา มี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและอนุรักษ์แหล่งโบราณคดี
ตลอดจนโบราณวัตถุสำคัญของชาติไว้ การขุดค้นนั้น
กรมศิลปากรร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศ และมี
ผลสรุปว่า บ้านเชียงเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีหลักฐาน
การอยู่อาศัยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ เป็น
ชุมชนเกษตรกรรมที่มีอายุประมาณ ๕๖๐๐-๑๕๐๐ ปี
แล้ว เป็นชุมชนที่มีเทคโนโลยีสูง ทั้งทางด้านโลหะ
กรรม การผลิตเครื่องปั้นดินเผา ตลอดจนหลักฐานที่บ่ง
บอกถึงการเป็นเกษตรกรที่ก้าวหน้า ซึ่งได้เปลี่ยนแปลง
ความเชื่อเดิมที่ว่าภูมิภาคแถบนี้เป็นดินแดนที่ล้าหลัง
อย่างสิ้นเชิง กรมศิลปากรจึงได้จัดตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์
สถานแห่งชาติขึ้น เพื่อเป็นที่จัดเก็บรักษา จัดแสดง
โบราณวัตถุที่ได้จากการสำรวจและขุดค้น

น้อยชอบการจัดวางพวกโบราณวัตถุใน
พิพิธภัณฑ์แห่งนี้มาก ดูแล้วเป็นระบบต่อเนื่อง เข้าใจ
ง่าย โบราณวัตถุมีหลายอย่างเช่น หม้อดินเผาลาย
เขียนสี กำไล ลูกปัด หอก เครื่องมือทอผ้า ทัพพี เบ็ด
 เป็นต้น การจะเข้าชมพิพิธภัณฑ์แห่งนี้ชมได้ทุกวัน วัน
วันจันทร์และวันอังคาร ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐-๑๖.๐๐ น.
หลังจากน้อยได้ชมหรือได้ดูได้เห็นอะไรๆ ที่เป็น

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเราแล้ว หน้อยยังเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยของหน้อยมากเลยคะ และคิดว่าจะอนุรักษ์สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไว้เท่าที่ความสามารถของเด็กอย่าง“หน้อย”จะทำได้นี่ หน้อยพูดจริง ๆ นะคะคุณยาย

ราว ๑๕.๐๐ น. เราได้แวะชมเขื่อนอุบลรัตน์ พวกเราชมเขื่อนพร้อมถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึกท่ามกลางสายฝนกันเลยทีเดียว เพราะพอเช้าเขตจังหวัดขอนแก่น ฝนก็เริ่มโปรยลงมา กว่าจะหยุดก็ ๑๗.๐๐ น. หรือ ๕ โมงเย็นไปแล้ว เขื่อนนี้จัดเป็นเขื่อนที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างขึ้นเพื่อกั้นลำน้ำพองหรือแม่น้ำพอง ชาวบ้านชอบเรียกกันว่าเขื่อนพองหนีบ เป็นเขื่อนอเนกประสงค์ ลักษณะของเขื่อนเป็นแบบหินทิ้ง ยาว ๘๐๐ เมตร สูง ๓๒ เมตร เกือบกักน้ำไว้เหนือเขื่อนได้ถึง ๒,๕๕๐ ล้านลูกบาศก์เมตร สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ถึง ๒๕,๐๐๐ กิโลวัตต์ และจ่ายไปยังจังหวัดต่าง ๆ ได้หลายจังหวัด เช่น ขอนแก่น อุดรธานี และหนองคาย เป็นต้น เหนือเขื่อนจะเป็นทะเลสาบมีทิวทัศน์สวยงามน่าชมมาก มีเรือรับจ้างไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวด้วย แต่วันนี้หน้อยและชาวคณะไม่ได้ลงเรือเที่ยวหรอกคะ เพราะมีเวลาน้อยฝนตกอีกต่างหาก ได้เวลาพอสมควรเราก็กลับมาขึ้นรถ หลังจากนั้นจึงเดินทางเข้าสู่ตัวเมืองขอนแก่น และก่อนเข้าที่พักพวกเราได้นั่งรถชมอาณาบริเวณอันกว้างขวางของมอดินแดงหรือมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้นแหละคะ ที่นดินแดงสมชื่อจริง ๆ ค่ะ

คุณยายคะ

วันนี้เราจะเดินทางออกจากขอนแก่น แล้วไปย่ำหน้าสูกรุงเทพฯ กันคะ เรียกได้ว่าวันนี้เป็นวันสุดท้ายของการทัวร์ในครั้งนี้ เพราะเมื่อถึงกรุงเทพฯ รุ่งขึ้นเราก็จะนั่งรถไฟกลับปัตตานีกันเลย

เราเดินทางกันมาหลายวันหลายจังหวัดได้พบเห็นหลายสิ่งหลายอย่างซึ่งให้ทั้งความรู้ ความสวยงาม และความเบิกบานสนุกสนาน ตอนนี้อย่าจะเดินทางกลับซักอาลัยอวรณ์ไม่อยากจะกลับเหมือนกันคะ แต่ไม่เป็นไร หน้อยปลอบใจตนเองว่าปีหน้าฟ้าใหม่เราค่อยหาทางมา

- ปราสาทหินพิมาย

อีก แผ่นดินนี้เป็นของเราสะดวกเมื่อไหร่มาอีกได้เมื่อนั้น

เวลา ๖.๐๐ น. เราออกจากที่พัก แวะไปแอ็คชั่นกับขอนไม้ที่ใกล้สถานีรถไฟเพื่อไว้รอดใคร ๆ ว่าได้มาเยือนถึงขอนแก่นแล้วละ จากนั้นเราก็ตรงไปบ้านไผ่กันเลย แวะรับประทานเช้ากันที่นั่น พร้อมทั้งหาซื้อของทั้งเก็บทุนและเป็นของฝาก พูดถึงซื้อของกันแล้วละก็ ทว่าวันนี้แม้จะเป็นทัวร์นักเรียน(มาทัศนศึกษา) แต่หน้อยบอกได้เลยคะคุณยาย ว่าพี่เขาซื้อของไม่แพ้ทัวร์อาชีพเลย ซื้อกันได้ทุกแห่งทุกที่ที่รถจอดวางั้นแถะ

ที่นี่มีสินค้าพื้นเมืองหลายชนิด ส่วนใหญ่เป็นของกิน เช่น กุนเชียง หมูแผ่น แหนม และถั่วกระจก เป็นต้น หน้อยเองสนใจถั่วกระจก เพราะแถวบ้านเราไม่มีคะคุณยายลักษณะคล้ายขนมถั่วตัดบ้านเรา แต่ดูใสและบางกว่า มีถั่วมากกว่า ไม่ใสว เวลารับประทานทั้งกรอบ ทั้งหอม ทั้งมันอร่อยดีคะ หน้อยซื้อมาด้วย แต่อาจจะแข็งไปสำหรับคุณยาย

สายหน้อยเราแวะกันที่อำเภอชนบท ว่ากันว่าที่นี่เป็นแหล่งผลิตผ้าไหมที่ดีที่สุดของขอนแก่นทีเดียวคะ ใครสนใจผ้าไหมเนื้อดีราคาพอสมควรก็ต้องแวะหาซื้อกันที่นี่แหละคะ การเดินทางไปที่สุดแสนสะดวกสบาย เพราะรถสามารถเข้าไปจอดได้ถึงหน้าร้านเลยทีเดียว หน้อยเห็นคุณแม่ซื้อผ้าไหม ๒-๓ ชิ้น และแน่นอน ๒-๓ ชิ้นที่วานี้คุณแม่ต้องเลือกมาสำหรับคุณยายด้วย ที่นี่

นอกจากผ้าไหมแล้วยังมีสินค้าอื่น ๆ อีกเช่น ผ้าฝ้าย ซึ่งก็ทอที่นั่นเช่นเดียวกัน

ออกจากชนบทประมาณ ๑๐.๐๐ น. หน่อยนั่งชมวิวไปเรื่อย ๆ ยังไม่ทันเมื่อยก็ถึงปราสาทหินที่อำเภอพิมาย ปราสาทหินนี้เรียกได้ว่าตั้งอยู่ในตัวอำเภอเลยทีเดียว พอรถจอดหน่อยรีบลงไปทันที หน่อยชอบและเป็นสุขใจทุกครั้งที่มีโอกาสได้ชมโบราณสถาน หรือสิ่งเก่า ๆ ที่เป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม สงสัยหน่อยคงได้รับถ่ายทอดสิ่งนี้มาจากคุณแม่ เพราะเท่าที่หน่อยสังเกต คุณแม่จะพยายามหาโอกาสไปศึกษาแหล่งโบราณคดีต่าง ๆ เท่าที่ทำได้ และจะยื่นพิจารณาแต่ละแห่งแต่ละที่นานเท่าที่เวลาจะเอื้ออำนวยทีเดียว อย่างนี้ต้องเรียกว่า “เชื่อไม่ทิ้งแถว” ไซ้ไหมคะ

ปราสาทหินพิมาย เป็นศิลปะขอมอีกเช่นกัน จากหลักฐานที่พบปราสาทแห่งนี้สร้างเสร็จในปี พ.ศ.๑๖๕๑ สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๕ ใช้เป็นพุทธสถานตามแบบลัทธิมหายาน

เที่ยงตรงเราถึงตัวเมืองนครราชสีมา สิ่งแรกที่พวกเรากระทำคือตรงดิ่งไปกราบสักการะอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วีรสตรีของไทย สมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ หรือที่ชาวโคราชชอบเรียกขานท่านว่า “ย่าโม” อนุสาวรีย์ของท่านประดิษฐานอยู่หน้าประตูชุมพล จากนั้นพวกเราถือโอกาสรับประทานกลางวันกันที่นี่ หลายคนเมื่ออิ่มแล้วยังหาซื้อของจุกจิกกันอีก ส่วนใหญ่ก็จะซื้อแหนม หมูยอ ซึ่งเป็นสินค้าที่ขึ้นหน้าขึ้นตาของที่นี่

ก่อนจากเมืองย่าโม พวกเรานั่งรถผ่านวัดศาลาลอย ซึ่งเป็นวัดที่คุนหญิงบุญเหลือ(น้องสาวของย่าโม) ให้สร้างขึ้น ปัจจุบันพระอุโบสถได้ทำขึ้นใหม่รูปแบบแปลกตาคือ ทำเป็นรูปสำภาใต้คลื่น หลังคามุงด้วยกระเบื้องดินเผาจากถ่านแกวียนนั่นเอง หน่อยไหว้

พระอุโบสถพร้อมทั้งรำลึกถึงบุญคุณของผู้สร้างวัดและเลื่อมใสศรัทธาในความกล้าหาญของท่าน จากหลักฐานที่พบยืนยันได้ว่าท่านเป็นกำลังสำคัญในการวางแผนสู้ศึกร่วมกับคุนหญิงโมในคราวนั้นด้วย

เราถึงที่พักที่กรุงเทพฯ เมื่อ ๑๙.๓๐ น. และรุ่งขึ้นก็นั่งรถไฟกลับปัตตานีเลย คุณแม่ถามหน่อยว่า เหนื่อยไหม และรู้สึกอย่างไรบ้างต่อการมาทัวร์ในครั้งนี้ หน่อยก็เรียนคุณแม่ไปตรง ๆ ว่า เหนื่อยค่ะ เหนื่อยมากทีเดียว แต่เป็นการเหนื่อยที่คุ้มค่ากับเวลาที่หมดไป เพราะหน่อยได้รู้ได้เห็นหลายสิ่งหลายอย่างที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทางภาคนี้ ทั้ง ๆ ที่บางสิ่งบางอย่างได้ยินได้ฟังมาแล้วแต่ไม่ให้ความรู้สึกเหมือนกับได้มาเห็นด้วยตาตนเอง อย่างนี้ สิ่งที่หน่อยพบเห็นจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของหน่อยรวมทั้งเป็นประสบการณ์ที่หน่อยจะต้องจดจำไปอีกนาน และที่สำคัญที่สุดสำหรับหน่อยก็คือ ทำให้หน่อยรักและหวงแหนมรดกทางศิลปวัฒนธรรม ภาคภูมิใจที่ถือกำเนิดมาบนผืนแผ่นดินไทย และรักประเทศไทยมากขึ้น คุณแม่ยิ้มและบอกว่านี่แหละเป็นเป้าหมายสำคัญที่คุณแม่และอาจารย์ในหมวดวิชาสังคมศึกษาร่วมกันจัดทัวร์(ทัศนศึกษา)ครั้งนี้ขึ้น เพราะไม่ว่าผู้สอนจะพร่ำพูดพร่ำสอนได้ดีเพียงใดก็ตาม ความรู้สึกอย่างที่หน่อยบอกมาแล้วเกิดได้ยากกว่าการได้มาสัมผัสด้วยตนเอง ทั้ง ๆ ที่การจัดทัวร์แต่ละครั้งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยุ่งยากนานัปการเลยทีเดียว และแล้วหน่อยก็กลับถึงตานีโดยปลอดภัยค่ะ และหน่อยขอจบการเล่าเรื่องเยือนอีสานไว้แค่นี้ หากมีโอกาสได้ติดตามคุณแม่ไปไหน ๆ อีกหน่อยจะขอเล่าถึงสิ่งที่ได้พบเห็นมาให้คุณยายฟังอีกนะคะ หากคุณยายยังไม่เบื่อ

กราบคุณยายมาด้วยความเคารพ

หน่อย

เอกสารอ้างอิง

ธนู บุญยรัตพันธุ์ , บรรณาธิการ **แผ่นดินทองของไทย** กรุงเทพมหานคร : ดวงกมล, ๒๕๓๒
 ศิลปากร,กรม กองโบราณคดี **อีสานล่าง** กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป, ๒๕๓๑
 สุเมธ รัตนเมธา บรรณาธิการ **คู่มือท่องเที่ยวทั่วไทย** กรุงเทพมหานคร : พี.เอ.ลีฟวิ่ง, ๒๕๓๐